

**POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ
ORAZ OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH
PRZEMOCY DOMOWEJ
W POWIECIE KAZIMIERSKIM
NA LATA 2024- 2026**

Kazimierza Wielka, czerwiec 2024r.

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie.....	
2. Podstawy prawne Programu.....	
3. Definicje przemocy oraz specyfika zjawiska.....	
4. Rodzaje przemocy.....	
5. Cykle i fazy przemocy domowej.....	
6. Konsekwencje przemocy.....	
7. Cechy charakteryzujące osoby doznające przemocy i osoby stosujące przemoc.....	
8. Diagnoza problemu przemocy w rodzinie na terenie powiatu kazimierskiego.....	
9. Zasoby instytucjonalne funkcjonujące na terenie powiatu kazimierskiego w obszarze działania przemocy domowej.....	
10. Analiza SWOT.....	
11. Cele Programu.....	
12. Obszary działań Programu.....	
13. Adresaci Programu.....	
14. Realizatorzy Programu.....	
15. Przewidywane efekty realizacji Programu.....	
16. Monitorowanie i sprawozdawczość.....	

1. Wprowadzenie

Przemoc domowa jest zjawiskiem społecznym, które niszczy ludzi, niezależnie od ich pozycji społecznej, czy ekonomicznej. Stanowi problem, którego nie wolno lekceważyć, gdyż wpływa destrukcyjnie nie tylko na człowieka doznającego przemocy ale na całą rodzinę. Osoba doznająca przemocy ma zaburzone poczucie bezpieczeństwa, często nie jest w stanie we właściwy sposób realizować się w życiu osobistym i społecznym. Zjawisko to wpływa także na zdrowie psychiczne, równowagę emocjonalną, jak również być przyczyną wielu schorzeń somatycznych, a nawet zagrażać życiu.

Przemoc jest przestępstwem, czyli bezprawnym i zawinionym czynem człowieka, który podlega karze obowiązującej w czasie jego popełnienia.

Wiedza ta zobowiązuje osoby działające w obszarze pomocy społecznej i służby zobligowane do ochrony osób doznających przemocy domowej, do podejmowania adekwatnych i skutecznych działań mających na celu pomoc w znalezieniu rozwiązania problemu.

Podstawą opracowania Programu była wstępna diagnoza skali przemocy domowej na terenie Powiatu Kazimierskiego oraz zadania nałożone na samorząd powiatowy przez ustawę o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Kazimierskim na lata 2024 – 2026 jest odpowiedzią na zdiagnozowane problemy oraz jest zgodny z wymogiem art. 6 ust. 3 pkt. 1 w/w ustawy, zgodnie z którym do zadań własnych samorządu powiatu należy „opracowywanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej”.

Program ma służyć wytyczeniu kierunków działania dla wszystkich podmiotów szczebla powiatowego zaangażowanych w realizację założeń pomocy osobom uwikłanym w zjawisko przemocy lub nim zagrożonych. Zaplanowane działania mają na celu poprawę sytuacji rodzin doznających przemocy, a także ochronę osób i rodzin zagrożonych tymże zjawiskiem.

Obowiązek przeciwdziałania przemocy domowej spoczywa na samorządach lokalnych i jest zadaniem własnym powiatu..

Nad prawidłową realizacją Programu czuwać będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kazimierzy Wielkiej, które pełnić będzie rolę Koordynatora.

2.Podstawy prawne Programu

1. Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 107 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 743 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 424 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151),
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
- Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kazimierskiego,
- inne przepisy prawa właściwe dla zakresu prowadzonych spraw.

3. Definicje przemocy oraz specyfika zjawiska.

Przemoc określona jest w ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej w art. 2 pkt.1: „Ilekcrc w ustawie jest mowa o: przemocy domowej – należy przez to rozumieć jednoraowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia , zdrowia lub mienia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, a także istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Przemoc domowa charakteryzuje się tym, że:

- **Jest intencjonalna** - czyli jest zamierzonym działaniem ukierunkowanym na osobę doznającą przemocy i ma na celu kontrolowanie jej i podporządkowanie.

- **Sily są nierównomierne** - w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą, osoba doznająca przemocy jest słabsza a osoba stosująca przemoc silniejsza.
- **Narusza prawa i dobra osobiste** – osoba stosująca przemoc wykorzystuje przewagę siły, ogranicza podstawowe potrzeby niezbędne do prawidłowego funkcjonowania (fizjologiczne, bezpieczeństwa) oraz narusza podstawowe prawa osoby doznającej przemocy (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku, itd.).
- **Powoduje cierpienie i ból** – osoba stosująca przemoc naraża zdrowie i życie osoby doznającej przemocy na poważne szkody, doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że osoba ta ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Zgodnie z tą ustawą osobie dotkniętej przemocą domową udziela się bezpłatnej pomocy w formie: poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego, rodzinnego, interwencji kryzysowej i wsparcia, a także ochrony przed dalszym krzywdzeniem.

4. Rodzaje przemocy

Wyróżnić możemy następujące formy przemocy:

- **przemoc fizyczna** - może występować w postaci czynnej (klapsy, policzkowanie, popychanie, uszczypnięcia, wykręcanie rąk, duszenie, ciosy nożem, bicie, kopanie, szarpanie, katowanie z użyciem wymyślnych narzędzi czy sposobów zadawania ran, usiłowanie lub dokonanie zabójstwa, przypalania i podpalania, wyrzucania przez okno, topienia, polewania substancjami żrącymi i wrzątkiem) lub w postaci biernej (zakazy np. mówienia, chodzenia, załatwiania potrzeb fizjologicznych, areszt domowy);
- **przemoc psychiczna** - izolacja, ograniczanie snu i pożywienia, narzucanie własnych sądów, wyzywanie, upokarzanie, zastraszanie, zmuszanie do przyglądania się szokującym scenom, brutalne niszczenie elementarnego poczucia bezpieczeństwa. W obrębie przemocy w więzach rodzinnych odnajdujemy wszystkie składowe tzw. „prania mózgu”, zjawiska bardzo często opisywanego w literaturze przedmiotu;
- **przemoc emocjonalna** - ciągle krytykowanie, poniżanie, obmawianie mające na celu zniekształcenie u osoby doznającej przemocy domowej obrazu własnej osoby i podważanie poczucia własnej wartości;

- **przemoc seksualna** - kontakt seksualny bez zgody partnera, zachowania seksualne wymuszane siłą, w tym pieszczoty. Zmuszanie do oglądania obrazów o treści seksualnej, poniżanie w sytuacjach intymnych;
- **przemoc ekonomiczna** - bezprawne finansowe wykorzystywanie i/lub kontrolowanie środków niezbędnych do utrzymania ekonomicznej niezależności osoby doznającej przemocy. Zmuszanie jej do pozostawania w materialnej zależności, ograniczenie dostępu do wspólnych zasobów.
- **Zaniedbanie** – polegające na niezaspokajaniu potrzeb emocjonalnych i fizycznych, najczęściej osób dorosłych wobec dzieci ; niejednokrotnie wyraża się ona w odrzuceniu emocjonalnym dziecka, braku zainteresowania jego rozwojem, problemami, itp.

5. Cykle i fazy przemocy domowej

Przemoc nie jest jednorazowym zjawiskiem. Występuje jako zdarzenie o kilku lub kilkunastoletniej historii. Ma tendencję do powtarzania się według zauważalnej prawidłowości. Cykl przemocy składa się zwykle z trzech następujących po sobie niezależnych faz zmiennych pod względem swej intensywności i czasu trwania:

Faza I - tworzenia i budowania napięcia, pojawiają się w niej doraźne i mało dotkliwe incydenty przemocy, dochodzi do usprawiedliwiania i minimalizowania zachowań przemocowych, akty agresji narastają. Ta faza może trwać od kilku tygodni do kilku lat.

Faza II - eksplozji i ostrych incydentów bicia i przemocy. W tej fazie dochodzi do coraz częstszych i „mocniejszych” zachowań przemocowych, agresja wymyka się spod kontroli obu stron. Akty przemocy w tej fazie mogą być zagrażające dla zdrowia i życia osoby doznającej przemocy domowej. Może dojść u niej do dysocjacji, co ułatwia przetrwanie bólu i grozy. U osoby stosującej przemoc może dojść do częściowej niepamięci zdarzeń. Bezpośrednim następstwem zakończenia agresji jest przeżywanie szoku i niemożność uwierzenia w prawdziwość tego, co się stało.

Faza III – w trzeciej fazie pojawia się wzmożona uprzejmość i skrucha. Dominuje poczucie winy i żalu. Osoba stosująca przemoc obiecuje „nigdy więcej”. Zmiana w funkcjonowaniu osoby stosującej przemoc sprawia, że osoba doznająca przemocy ma nadzieję na możliwość trwałej zmiany. Jednak zazwyczaj jest to złudne. Osoby doznające przemocy często tkwią w krzywdzącym związku latami.

6. Konsekwencje przemocy

Konsekwencje przemocy:

- a) zaburzenia zachowania
- b) zaburzenia psychiczne, w tym zaburzenia osobowości,
- c) zaburzenia psychosomatyczne,
- d) urazy,
- e) śmierć na skutek odniesionych urazów,
- f) zaburzenia organiczne mózgu,
- g) samobójstwa,
- h) problemy z nauką,
- i) uzależnienia.

Destrukcyjna siła zjawiska przemocy niszczy cały system rodzinny, odbiera poczucie bezpieczeństwa oraz możliwość prawidłowego rozwoju najmłodszym członkom rodziny.

Stosowanie przemocy domowej ma swoje konsekwencje i odzwierciedlenie w społeczeństwie i kontaktach międzyludzkich. Z tego też względu istotne jest dążenie do zbudowania interdyscyplinarnego systemu przeciwdziałania przemocy.

7. Cechy charakteryzujące osoby doznające przemocy i osoby stosujące przemoc.

Za pojawienie się przemocy domowej odpowiedzialne są różne czynniki. Stąd podejmowane działania służące przeciwdziałaniu temu zjawisku też powinny mieć zróżnicowany charakter i obejmować swym zasięgiem zarówno osoby doznające przemocy w rodzinie, jak i osoby stosujące przemoc w rodzinie.

Do przemocy domowej może dojść w każdej rodzinie, występuje ona we wszystkich grupach społecznych, bardzo rzadko jest to jednorazowy incydent. Często jest początkiem całego ciągu aktów przemocy. Dodatkowo funkcjonujące jeszcze w społeczeństwie mity i stereotypy na temat małżeństwa, roli żony oraz dzieci utrudniają niesienie pomocy zarówno osobom doznającym przemocy jak i osobom stosującym przemoc.

Do najczęściej pojawiających się cech charakteryzujących osoby doznające przemocy należy.

Bite osoby (głównie kobiety) charakteryzuje:

- niska samoocena,
- wiara we wszystkie mity dotyczące związków przepełnionych przemocą,
- tradycyjne poglądy na rodzinę i dom jako najważniejsze wartości,
- przekonanie o własnej odpowiedzialności za sytuacje przemocy,
- silne poczucie winy i wynikające stąd cierpienie,
- doświadczanie licznych przejawów reakcji stresowej z dolegliwościami psychosomatycznymi włącznie,
- przekonanie, że nikt oprócz nich samych, nie jest w stanie pomóc im w rozwiązywaniu problemów domowych.

Dzieci (osoby doznające przemocy/świadków przemocy domowej) charakteryzuje:

- zablokowanie rozwoju właściwych dla wieku zdolności i umiejętności,
- trudności z opanowaniem podstawowej wiedzy w szkole,
- wypaczony wzorzec ról społecznych i rodzinnych,
- trudności w nawiązywaniu relacji i związków,
- objawy psychiczne i fizyczne (lęk, zaburzenia łaknienia i snu, depresja, nadmierna potrzeba uczuć, zamknięcie się w sobie, skargi somatyczne, obgryzanie paznokci, jąkanie, myśli samobójcze),
- zachowanie pasywne albo agresywne,
- przenoszenie w dorosłość ubytków zaburzeń rozwojowych,
- powielanie wzorców wyniesionych z domu (mężczyźni stają się sprawcami, a kobiety wiążą się z partnerami, którzy je maltretują).

Do najczęściej pojawiających się cech charakteryzujących **osoby stosujące przemoc** należą

- niska samoocena,
- wiara we wszystkie mity dotyczące przemocy,
- tradycyjne poglądy na temat rodziny, tj. dominującej roli mężczyzny i stereotypowej, skoncentrowanej na domu, roli kobiety,
- obwinianie innych za swoje zachowania,
- patologiczna zazdrość,

- prezentacja cech „podwójnej osobowości”, co oznacza, że poza sytuacjami przemocowymi okazują wiele czułości, troski i dbania o swoje żony
- częste używanie seksu jako formy agresji i sposobu na podniesienie własnej samooceny.

Zapobieganie przemocy domowej, wymaga wieloaspektowych działań. Samo karanie osoby stosującej przemoc niewiele daje, gdyż nie zmienia jego sposobu myślenia i działania. Po odbyciu kary wraca on do domu i najczęściej podejmuje stary sposób zachowania wiążący się ze stosowaniem przemocy.

8. Diagnoza problemu przemocy domowej na terenie Powiatu Kazimierskiego

Problem przemocy domowej dotyka osób różnej płci i wieku, pochodzących ze wszystkich warstw społecznych. Najczęściej osobami doznającymi przemocy są dzieci, osoby okresowo lub trwale niepełnosprawne za względu na starość czy chorobę, a w szczególności kobiety – mimo tego, że ich zależność od innych nie jest tak oczywista, jak w przypadku dziecka czy osoby niepełnosprawnej. Stosowaniu przemocy towarzyszy często uzależnienie od alkoholu. W związku z tym należy zwrócić uwagę na fakt, iż osoby doznające przemocy to często osoby współzależnione.

Diagnozę problemu przemocy domowej na terenie powiatu kazimierskiego opracowano na podstawie danych będących w posiadaniu Centrum Pomocy, Policji, ośrodków pomocy społecznej, zespołów interdyscyplinarnych, GKRPA oraz raportów z monitoringu Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania w Rodzinie.

Powiat kazimierski tworzy 5 gmin, w tym 3 gminy miejsko-wiejskie oraz 2 gminy wiejskie.

Zgodnie z danymi przekazanymi przez Urzędy Miast i Gmin liczba mieszkańców Powiatu Kazimierskiego wynosiła w kolejnych latach:

Tabela 1. Liczba mieszkańców Powiatu Kazimierskiego lata 2021-2023.

Rok (na dzień 31.12)	Liczba mieszkańców	w tym kobiet	w tym mężczyzn
2021	32 619	16 603	16 016
2022	32 314	16 477	15 837

2023	31 937	16 287	15 650
-------------	--------	--------	--------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gmin.

- **W roku 2021** stan na dzień 31.12.2021r., **59,7%** mieszkańców Powiatu Kazimierskiego było w wieku produkcyjnym, a **25,8 %** mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym.
- **W roku 2022** stan na dzień 31.12.2022r., **59 %** mieszkańców Powiatu Kazimierskiego było w wieku produkcyjnym, a **25,3 %** mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym.
- **W roku 2023** stan na dzień 31.12.2023, **58,6 %** mieszkańców Powiatu Kazimierskiego było w wieku produkcyjnym, a **25,9%** mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym.

Diagnostując środowiska rodzinne zagrożone dysfunkcją w różnych sferach życia, nie można zapominać o osobach korzystających z pomocy oferowanej przez ośrodki pomocy społecznej.

Zarówno osoby jak i rodziny doświadczające przemocy są objęte przez ośrodki pomocy społecznej i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w zależności od potrzeb różnymi formami pomocy.

Tabela 2. Powody, dla których przyznano świadczenia w poszczególnych gminach Powiatu Kazimierskiego w latach 2021-2023 (ogółem).

Powody przyznania pomocy	Liczba rodzin 2021r.	Liczba rodzin 2022r.	Liczba rodzin 2023r.
Bezrobocie	402	361	394
Ubóstwo	200	146	150
Długotrwała choroba	348	358	326
Niepełnosprawność	235	267	197
Bezradność w sprawach op- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	91	80	65
Potrzeba ochrony macierzyństwa	73	50	45
Alkoholizm	28	24	21
Przemoc w rodzinie	4	2	4
Bezdomność	15	14	15
Kłęska żywiołowa	3	38	1
Zdarzenie losowe	8	19	12
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	11	7	8
Sytuacja kryzysowa	4	8	8
Narkomania	0	0	0
Sieroctwo	0	0	1
Ogółem	1422	1374	1247

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z OPS z terenu Powiatu Kazimierskiego

Bezrobocie, ubóstwo, długotrwała choroba i niepełnosprawność to główne powody udzielania przez ośrodki pomocy społecznej świadczeń, zazwyczaj w formie pieniężnej. Przemoc w rodzinie jako powód przyznania świadczenia jest dopiero na 8 miejscu. Pomimo, że od roku 2014 zmniejszała się liczba osób bezrobotnych, to liczba osób otrzymujących świadczenie z pomocy społecznej z tego powodu nie zmniejszała się w tych latach i w roku 2016 osiągnęła liczbę 602 osoby ogółem (w roku 2014 – 545 osób).

Tabela 3. Powody, dla których przyznano świadczenia w poszczególnych gminach Powiatu Kazimierskiego w roku na dzień 31.12.2021r. (ogółem).

Lp.	Powód przyznania pomocy	Gmina Kazimierza Wielka Liczba rodzin	Gmina Skalbmierz Liczba rodzin	Gmina Czarnocin Liczba rodzin	Gmina Bejsce Liczba rodzin	Gmina Opatowiec Liczba rodzin
1.	Ubóstwo	38	8	13	48	29
2.	Sieroctwo	0	1	1	0	0
3.	Bezdomność	2	4	2	6	3
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	1	13	4	20	3
5.	Bezrobocie	201	90	17	29	13
6.	Niepełnosprawność	100	45	16	30	26
7.	Długotrwała choroba	157	89	26	23	28
8.	Bezradność w sprawach op- wychowawczych i prowadzenia gos. dom.	23	17	14	10	2
9.	Przemoc w rodzinie	2	0	0	1	0
10.	Alkoholizm	6	1	5	10	6
11.	Narkomania	0	0	0	0	0
12.	Trudności w przystosow. do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	4	1	4	0
13.	Zdarzenie losowe	5	6	1	1	1
14.	Sytuacja kryzysowa	2	0	8	1	0
15.	Kłęska żywiołowa	3	0	9	0	0
	OGÓŁEM	541	278	117	183	111

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z OPS z terenu Powiatu Kazimierskiego

Tabela 4. Powody, dla których przyznano świadczenia w poszczególnych gminach Powiatu Kazimierskiego w roku na dzień 31.12.2022r. (ogółem).

Lp.	Powód przyznania pomocy	Gmina Kazimierza Wielka Liczba rodzin	Gmina Skalbmierz Liczba rodzin	Gmina Czarnocin Liczba rodzin	Gmina Bejsce Liczba rodzin	Gmina Opatowiec Liczba rodzin
1.	Ubóstwo	41	20	15	48	26
2.	Sieroctwo	0	1	0	0	0
3.	Bezdomność	4	4	0	5	2
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	3	7	4	22	5
5.	Bezrobocie	174	76	19	32	9
6.	Niepelnosprawność	98	34	17	27	27
7.	Długotrwała choroba	138	78	25	20	28
8.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	34	9	8	9	3
9.	Przemoc w rodzinie	3	0	0	1	1
10.	Alkoholizm	4	0	4	6	4
11.	Narkomania	0	0	0	0	0
12.	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	2	1	3	1
13.	Zdarzenie losowe	3	5	0	0	0
14.	Sytuacja kryzysowa	1	1	3	0	0
15.	Kłęska żywiołowa	3	0	0	0	0
	OGÓŁEM	507	237	96	173	106

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z OPS z terenu Powiatu Kazimierskiego

Tabela 5. Powody, dla których przyznano świadczenia w poszczególnych gminach Powiatu Kazimierskiego w roku na dzień 31.12.2023r. (ogółem).

Lp.	Powód przyznania pomocy	Gmina Kazimierza Wielka Liczba rodzin	Gmina Skalbmierz Liczba rodzin	Gmina Czarnocin Liczba rodzin	Gmina Bejsce Liczba rodzin	Gmina Opatowiec Liczba rodzin
1.	Ubóstwo	23	15	18	40	25
2.	Sieroctwo	0	1	2	0	0
3.	Bezdomność	5	6	1	2	4
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	0	5	29	16	4
5.	Bezrobocie	177	81	46	30	12
6.	Niepelnosprawność	130	52	24	27	24
7.	Długotrwała choroba	129	61	24	24	29
8.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	32	12	25	9	2
9.	Przemoc w rodzinie	1	0	0	2	0
10.	Alkoholizm	2	0	3	5	4
11.	Narkomania	0	0	0	0	0
12.	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	3	0	4	2
13.	Zdarzenie losowe	1	0	0	1	0
14.	Sytuacja kryzysowa	0	0	9	0	0
15.	Kłęska żywiołowa	0	0	0	0	0
	OGÓŁEM	503	236	181	160	106

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z OPS.

W roku 2021 na terenie Powiatu Kazimierskiego liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu bezrobocia jest porównywalna do roku 2023 (zmniejszyła się tylko w Gminie Kazimierza Wielka, Skalbmierz i Opatowiec, natomiast w Gminie Bejsce i Czarnocin nieznacznie się zwiększyła) i nadal to ten powód jest dominujący przy korzystaniu z systemu pomocy społecznej. Kolejny powód to niepełnosprawność i długotrwała choroba.

Ponadto dane statystyczne uzyskane z Gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych wskazują na występowanie wielu sytuacji kryzysowych w rodzinach związanych ze stosowaniem przemocy domowej. Poniższa tabela przedstawia liczbę interwencji kryzysowych w latach 2021-2023.

Tabela 6. Liczba interwencji domowych przeprowadzonych przez KPP w Kazimierzy Wielkiej w latach 2021- 2023 na terenie całego Powiatu Kazimierskiego.

Rok	2021	2022	2023
Liczba interwencji (ogółem)	1 722	1 655	1 398

Źródło: opracowanie KPP w Kazimierzy Wielkiej.

Lata 2021 -2023 to lata o bardzo dużej liczbie w zakresie przeprowadzanych interwencji domowych. Pozytywem jest jednak fakt, że liczba ta zmniejsza się z roku na rok, w 2023 było o ponad 320 mniej interwencji w porównaniu z rokiem 2021.

Interwencje domowe przeprowadzane przez policję nieodłącznie związane są z liczbą zakładanych Niebieskich kart (w 2021 roku 3,66% interwencji domowych kończyło się założeniem Niebieskiej karty, natomiast w 2022r. - 4,07%, a w 2023r. – 5,94%).

Liczba niebieskich kart sporządzonych przez Policję w poszczególnych Gminach na terenie Powiatu Kazimierskiego w roku 2021 (dane z KPP w Kazimierzy Wielkiej):

Gmina Bejsce – 5

Gmina Czarnocin – 9

Gmina Opatowiec – 5

Miasto i Gmina Kazimierza Wielka – 29

Miasto i Gmina Skalbmierz – 15

Ogółem w roku 2021 Policja sporządziła na terenie Powiatu Kazimierskiego 63 Niebieskie Karty.

Tabela 7. Liczba Niebieskich kart sporządzonych przez KPP w Kazimierzy Wielkiej w latach 2021- 2023.

Rok	2021	2022	2023
Liczba wypełnionych niebieskich kart	63	70	54

Źródło: opracowanie KPP w Kazimierzy Wielkiej.

Tabela 8. Liczba Niebieskich kart sporządzonych w latach 2021-2023 na terenie Powiatu Kazimierskiego.

	2021	2022	2023
Policja	63	70	54
OPS	5	5	7
Ogółem	68	75	61

Źródło: opracowanie własne, dane z OPS i KPP w Kazimierzy Wielkiej

Tabela 9. Liczba sporządzonych Niebieskich kart przez świętokrzyską Policję w latach 2021- 2022.

Rok	2021	2022
Liczba wypełnionych niebieskich kart	3 636	3 519

Źródło: (Diagnoza zjawiska przemocy domowej w regionie – Stosowanie procedury „Niebieska Karta” w woj. Świętokrzyskim przez funkcjonariuszy Policji).

W Województwie Świętokrzyskim w 2022 roku odnotowano zarówno spadek liczby wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” ogółem, jak również spadek liczby formularzy wszczynających procedurę „Niebieska Karta”. W 2022 roku liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” ogółem była mniejsza o 117, tj. o 3,2% mniej w odniesieniu do 2021 roku

Liczba zakładanych Niebieskich kart zmalała w 2022r., w porównaniu do roku poprzedzającego w całym Województwie Świętokrzyskim, natomiast w Powiecie Kazimierskim wzrosło o 7.

Może to być oznaką zmiany mentalności społeczeństwa w zakresie zjawiska przemocy i zrozumienia poprzez coraz szerszy przekaz informacji, że przemoc to przestępstwo. Przemoc domowa to jednak tzw, zjawisko ukryte, osoby doznające przemocy nie chcą o tym mówić ani nie zgłaszają tego do żadnych organów, dlatego nie można jednoznacznie ocenić skali tego problemu.

Z informacji zawartych w Raportach z monitoringu Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, wynika, że według statystyk świętokrzyskiej policji, na terenie Województwa Świętokrzyskiego:

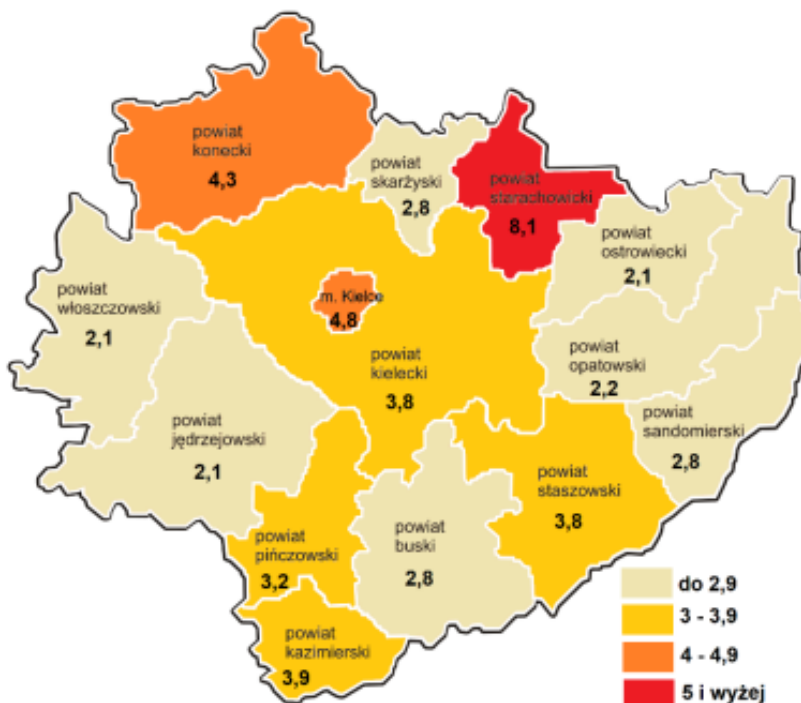
1. Liczba osób w grupie zatrzymanych wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową wynosi:

w roku 2022

kobiety - 12 - 3%
mężczyźni- 403 - 97%
małoletni - - -
ogółem - 415
w tym 61 % po alkoholu

2. Najczęściej występującą formą przemocy jest : przemoc psychiczna, przemoc fizyczna, następnie przemoc innego rodzaju , w tym przemoc ekonomiczna i seksualna.

3. Natężenie zjawiska przemocy w rodzinie w powiatach województwa świętokrzyskiego w 2022r.

(źródło-ROPS - Diagnoza zjawiska przemocowego- Natężenie zjawiska przemocy domowej wg. Powiatów w 2022r. – sprawozdania z realizacji KPPPwR w CAS/GUS))

Największe nasilenie zjawiska przemocy wystąpiło w Powiecie Starachowickim a najmniejsze w Powiecie Włoszczowskim, Jędrzejowskim oraz Ostrowieckim.

4. Najczęściej osobami doznającymi przemocy są osoby do 65 roku życia:
w roku 2021 **w roku 2022**

os. powyżej 65 roku życia	- 14 %	os. powyżej 65 roku życia	- 15 %
os. do 65 roku życia	- 75 %	os. do 65 roku życia	- 73 %
małoletni	- 11 %	małoletni	- 11 %

Wzrasta liczba osób starszych, dotkniętych przemocą domową, co jest zjawiskiem bardzo niepokojącym. W 2022 roku udział tej grupy wiekowej był większy o 1 pkt proc. w stosunku do 2021 roku.

Tabela 10. Liczba Niebieskich kart, które wpłynęły do Zespołów Interdyscyplinarnych na terenie Powiatu Kazimierskiego w latach 2021-2023.

Zespół Interdyscyplinarny	2021	2022	2023
Bejsce	10	10	5
Czarnocin	-	-	5
Opatowiec	7	7	8
Kazimierza Wielka	37	45	33
Skalbmierz	14	23	13
Ogółem	68	85	64

Źródło/opracowanie własne – dane z Gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych.

Tabela 11. Liczba osób doznających przemocy domowej, które skorzystały z pomocy OPS.

Ośrodek Pomocy Społecznej	2021	2022	2023
Bejsce	8	12	4
Czarnocin	25	7	3
Opatowiec	5	7	7
Kazimierza Wielka	36	44	31
Skalbmierz	10	18	9
Ogółem	84	88	54

Źródło/opracowanie własne – dane z Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej.

Tabela 12. Rodzaj pomocy z jakiej najczęściej korzystały osoby doznające przemocy domowej.

Ośrodek Pomocy Społecznej	2021	2022	2023
Bejsce	- zasiłek celowy - zasiłek okresowy - praca socjalna	- zasiłek celowy - zasiłek okresowy - praca socjalna	- zasiłek celowy - zasiłek okresowy - praca socjalna
Czarnocin	- wizyta u psychologa - praca socjalna	- wizyta u psychologa - praca socjalna	- wizyta u psychologa - praca socjalna
Opatowiec	-	- praca socjalna - pomoc pieniężna na zakup żywności (zasiłek celowy)	-
Kazimierza Wielka	- pomoc prawna - pomoc terapeutyczna - pomoc socjalna - pomoc informacyjna - pomoc doradcza	- pomoc prawna - pomoc terapeutyczna - pomoc socjalna - pomoc informacyjna - pomoc doradcza	- pomoc prawna - pomoc terapeutyczna - pomoc socjalna - pomoc informacyjna - pomoc doradcza
Skalbmierz	- praca socjalna - asystent rodziny	- praca socjalna - asystent rodziny	- praca socjalna - asystent rodziny

Źródło: Opracowanie własne – dane z Gminnych Ośrodków Pomocy społecznej

Tabela 13. Liczba osób, które skorzystały z pomocy Ośrodka Interwencji Kryzysowej.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej	2021	2022	2023
Liczba osób (ogółem)	25	10	15
w tym:			
Kobiet	23	5	6
Mężczyzn	2	2	7
Dzieci	0	3	2

Źródło: Opracowanie własne – dane z Ośrodka Interwencji Kryzysowej

Z analizy powyższych danych można stwierdzić, że rok 2022 dla Powiatu Kazimierskiego był rokiem przełomowym i dominującym w zakresie problemu przemocy domowej. Odnotowano wtedy: największą liczbę założonych Niebieskich kart, największą liczbę osób zagrożonych przemocą domową i korzystających z pomocy OPS i OIK.

Tabela 14. Liczba osób objętych działaniami Programu korekcyjno-edukacyjnego.

Rok	2021	2022	2023
Liczba osób, którzy zostali zgłoszeni do Programu	-	-	3
Liczba osób, które przystąpiły do Programu	-	-	-
Liczba osób, które ukończyły Program	-	-	-

Źródło: Opracowanie własne.

Procedura „**Niebieskiej Karty**” służy nie tylko rozpoznaniu przemocy domowej, rejestracji przebiegu zdarzenia i jego skutków oraz zaplanowaniu pomocy, ale jest także dokumentem wykorzystywanym w postępowaniu przygotowawczym wszczynanym wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie oraz w przypadku podejrzenia stosowania przemocy wobec dziecka (zazwyczaj nie ma przecież świadków przestępstwa). Jest również miernikiem zjawiska przemocy domowej, ma również ułatwić osobom dotkniętym przemocą domową uzyskania wsparcia oraz informacji na temat możliwości otrzymania specjalistycznej pomocy.

9. Zasoby instytucjonalne funkcjonujące na terenie Powiatu Kazimierskiego w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kazimierzy Wielkiej.
2. Ośrodki pomocy społecznej.
3. Ośrodek Interwencji Kryzysowej.
4. Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
5. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna.
6. Policja
7. Sąd Rejonowy w Kazimierzy Wielkiej i Kuratorska służba sądowa.

8. Zespoły interdyscyplinarne.

9. Punkty konsultacyjne.

10. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji mocnych i słabych stron w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na terenie Powiatu Kazimierskiego oraz badania szans i zagrożeń jakie mogą wystąpić podczas realizacji Programu.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – Istniejące i sprawdzone zaplecze kadrowe i instytucjonalne. – Sprawdzone procedury Niebieskiej Karty. – Kompetencje i zaangażowanie kadrowe. – Wzajemne zaufanie do osób i instytucji. – Chęć podniesienia kwalifikacji kadr działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej. – Gotowość współpracy instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	<ul style="list-style-type: none"> – Brak przepisów koordynujących działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w samorządach lokalnych. – Niewystarczająca liczba szkoleń dla kadr w zakresie diagnozowania zjawiska przemocy domowej oraz metod pracy z osobami doznającymi przemocy i osobami stosującymi przemoc. – Bierność świadków przemocy domowej. – Utrzymujący się w społeczeństwie stereotyp na temat zjawiska przemocy domowej (np. akceptacja swojej sytuacji przez osoby doznające przemocy lub , że to osoby doznające przemocy są odpowiedzialne za doświadczaną przemoc)
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – Nowelizacje ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 29 lipca 2005 roku. – Ustawowy obowiązek tworzenia gminnych systemów przeciwdziałania przemocy domowej. – Zwiększająca się świadomość społeczna dotycząca zjawiska przemocy domowej. – Dobre praktyki w zakresie realizowania programów przeciwdziałania przemocy domowej. – Możliwość pozyskania środków z budżetu państwa. – Przychylność władz samorządowych. – Gotowość do współpracy służb działających w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	<ul style="list-style-type: none"> – Niespójność przepisów prawnych dotyczących problematyki przeciwdziałania przemocy domowej. – Brak możliwości zapewnienia właściwej ochrony osobom doznającym przemocy (izolacja osoby doznającej przemocy zamiast osoby stosującej przemoc). – Poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc domową. – Brak możliwości skutecznej eksmisji osób stosujących przemoc domową. – Mniejsze w środowisku wiejskim niż w miastach możliwości realizowania programów ochrony osób doznających przemocy oraz programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

11. Cele Programu

Głównym celem Programu jest:

Ograniczenie zjawiska przemocy domowej na terenie Powiatu Kazimierskiego.

Cele szczegółowe:

1. Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej:

- sporządzanie diagnozy zjawiska przemocy domowej,
- promowanie i wdrażanie prawidłowych metod wychowawczych,
- upowszechnianie wzorców życia rodzinnego bez przemocy,
- zapobieganie powielaniu złych wzorców rodzicielskich.

2. Zwiększenie świadomości i wrażliwości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej oraz zagrożeń wynikających z przemocy domowej:

- organizowanie spotkań merytorycznych na temat przemocy domowej,
- współpraca ze szkołami w zakresie zwiększenia świadomości uczniów i ich rodziców na temat zjawiska przemocy domowej,
- promowanie metod wychowawczych bez użycia siły.

3. Udzielanie pomocy dzieciom i młodzieży z rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą domową:

- tworzenie i realizacja programów terapeutycznych,
- organizowanie zajęć edukacyjno-terapeutycznych dla dzieci i młodzieży ukierunkowanych na zdobycie umiejętności radzenia sobie z sytuacją kryzysową,

4. Podniesienie jakości świadczonych usług przez instytucje działające w sferze przemocy domowej:

- koordynowanie i doskonalenie współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej,
- dostosowanie i doposażenie pomieszczeń OIK do prowadzenia indywidualnych rozmów, spotkań grupowych,
- stworzenie bazy internetowej na temat instytucji udzielających pomocy i wsparcia.

5. Zwiększenie dostępu do specjalistycznej pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy:

- prowadzenie poradnictwa i wsparcia psychologicznego,
- prowadzenie poradnictwa prawnego,
- prowadzenie pracy socjalnej z indywidualnym przypadkiem.

6. Redukcja zachowań agresywnych i nabycie nowych umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów bez użycia przemocy przez osoby stosujące przemoc domową

- opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową,
- opracowywanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową,

7. Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy domowej:

- szkolenie służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

12. Obszary działań Programu

Program będzie realizowany w następujących obszarach działań:

- 1) **diagnoza** – zebranie informacji i danych statystycznych na temat rozmiarów zjawiska przemocy domowej w Powiecie Kazimierskim
- 2) **profilaktyka** – propagowanie zachowań sprzyjającym pozytywnym postawom w rodzinie oraz uświadamianie zagrożeń, jakie są skutkiem przemocy domowej, a także promowanie wartości rodzinnych;
- 3) **edukacja** – przekazywanie wiedzy na temat zjawiska przemocy domowej, jego przyczyn i skutków, informowanie o możliwych formach wsparcia, specjalistyczne szkolenia dla pracowników instytucji i służb;
- 4) **interwencja** – przerwanie przemocy, ochrona osób zagrożonych przemocą, izolacja osób stosujących przemoc domową;
- 5) **wspieranie** – specjalistyczne poradnictwo dla rodzin dotkniętych przemocą, uświadamianie im praw i możliwości rozwiązania problemu; postawa wspierająca decyzyjność osób krzywdzonych w radzeniu sobie z problemem doświadczania przemocy; oddziaływania korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową.

13. Adresaci Programu

1. Społeczność lokalna z terenu Powiatu Kazimierskiego.
2. Osoby doświadczające przemocy domowej:
  - a) dzieci,
  - b) współmałżonkowie lub partnerzy w związkach nieformalnych,
  - c) osoby niepełnosprawne,
  - d) osoby w podeszłym wieku.
3. Osoby stosujące przemoc domową.
5. Rodzice, dzieci , młodzież.
6. Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących w obszarze przemocy domowej.

14. Realizatorzy Programu

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kazimierzy Wielkiej.
2. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kazimierzy Wielkiej.
3. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Kazimierzy Wielkiej.
4. Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Kazimierskiego.
5. Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z terenu Powiatu Kazimierskiego.
6. Zespoły Interdyscyplinarne z terenu Powiatu Kazimierskiego.
7. Policja.
8. Sąd.
9. Służba zdrowia.
10. Placówki oświatowe.

Koordynator Programu

Koordynatorem Programu będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kazimierzy Wielkiej.

15. Przewidywane efekty realizacji Programu

- zmiana postaw społeczeństwa wobec zjawiska przemocy domowej;
- usprawnienie koordynacji działań służb i instytucji zajmujących się problematyką przemocy domowej;
- podniesienie kwalifikacji pracowników służb społecznych;
- ograniczenie przypadków przemocy domowej;
- edukacja dzieci i młodzieży oraz dorosłych w zakresie skutków stosowania przemocy domowej;
- promowanie metod wychowawczych bez użycia siły;
- upowszechnienie informacji o instytucjach uprawnionych do udzielania pomocy w zakresie przemocy domowej;
- podniesienie świadomości społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej;
- zgromadzenie informacji i danych statystycznych na temat przemocy domowej w Powiecie Kazimierskim.

16. Monitorowanie i sprawozdawczość

Monitorowanie przebiegu realizacji Programu będzie odbywać się w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Każdy podmiot będzie dokonywał analizy realizacji Programu. Monitoring zostanie przeprowadzony w połowie trwania Programu oraz po zakończeniu zostanie sporządzona informacja z realizacji w/w Programu.

